

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **V. K.**, zastoupeného advokátem Mgr. Alexandrem Vaškevičem se sídlem Františkánská 7, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 5. 2005, sp. zn. 60 Az 30/2005,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 15. 2. 2005, č. j. OAM-147/LE B04-B02-2005, o zamítnutí jeho žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), čímž namítá nesprávné posouzení právní otázky, nedostatečnou oporu rozhodnutí ve spise a nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti.

Stěžovatel tvrdí, že krajský soud stejně jako žalovaný nesprávně posoudili právní otázku, zda na něj lze vztáhnout § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Stěžovatel se ve své zemi původu dostal do potíží, když jej pronásledovaly osoby spojené se stávající politickou garniturou poté, co prováděl politickou agitaci ve prospěch opozičního kandidáta na starostu. Tito lidé jej zbili a vyhrožovali mu smrtí, přitom stěžovatel neměl šanci na ochranu své osoby, když nemohl hledat ochranu u státních orgánů, neboť i ty jsou součástí této politické garnitury. Stěžovatel proto tvrdí, že byl pronásledován pro své politické přesvědčení.

Stěžovatel dále upozorňuje na čl. 65 metodické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, podle které může pronásledování vycházet také od některých složek obyvatelstva, které nerespektují zákony své země, přičemž páčání takové zločinnosti je možno považovat za pronásledování, pokud je státní orgány tolerují.

Stěžovatel dále kritizuje fakt, že krajský soud nepřezkoumal jeho námitky proti správnímu řízení, zejména nedostatečnost odůvodnění protiřečící ustanovení § 47 odst. 3 zák. č. 71/1967 Sb., správního řádu. Dále podle stěžovatele žalovaný nerespektoval, že měl jako žadatel o azyl jen malé možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci ve své zemi původu.

Konečně stěžovatel nesouhlasí s tím, jak se krajský soud vypořádal v jeho případě s existencí překážky vycestování, a uvádí, že by byl po návratu na Ukrajinu vystaven mučení a nelidskému a ponižujícímu zacházení, respektive administrativní šikaně ze strany milice, jak vyplývá ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2003, a proto se domnívá, že splňuje podmínky pro přiznání překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu. Vyčítá také žalovanému i krajskému soudu, že se touto otázkou v odůvodnění svých rozhodnutí vůbec nezabývali.

Z těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření pouze odkazuje na obsah správního spisu a na odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu, s nímž se ztotožňuje, a připomíná, že stěžovatelova žádost o azyl byla zamítnuta podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, neboť ji stěžovatel podal s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, ačkoli mohl požádat o udělení azylu již dříve. Ani v kasační stížnosti přitom není zmíněna žádná okolnost, která by dokládala, že ve stěžovatelově případě tento závěr neplatí. Proto žalovaný navrhuje, aby byla stěžovatelova kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 11. 2. 2005 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel odešel do ČR z Ukrajiny v dubnu 2003 poté, co mu vyhrožovali vyděrači, že ho zabijí, protože vylepoval plakáty pro jiného kandidáta na starostu města, než chtěli oni, a to za stranu, jejíž jméno si už nepamatoval. Od svého příjezdu do ČR pracoval na různých stavbách v okolí P. V červenci 2004 byl zadržen Policií ČR a byl vyhoštěn na dobu tří let. Přesto z ČR neodjel, v září 2004 byl znovu zadržen a vyhoštěn na 10 let. Stále však nemohl odjet pro zadluženost a nemoc a následně byl zadržen opět v únoru 2005. Poté požádal o azyl ve snaze zůstat se svou těhotnou moldavskou přítelkyní. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 14. 2. 2005. V tomto pohovoru upřesnil, že volby, během nichž vylepoval plakáty, neboť byl nezaměstnaný a potřeboval peníze, probíhaly v roce 2001 nebo 2002. Plakáty vylepoval v noci a chlapi podporující jiného kandidáta mu vyhrožovali,

že jej zbijí, když je bude nadále vylepovat. Neuposlechl, chlapci ho zbili a vyrazili mu přední zuby. Poté kandidát, jehož plakáty vylepoval, ve volbách zvítězil, ale přesto stěžovateli vyhrožovali lidé, kteří se domnívali, že si vylepováním plakátů vydělal hodně peněz. Tyto peníze po něm chtěli, proto se odjel schovat k babičce a po roce odjel do ČR, aniž by se předtím pokusil vyhledat pomoc policie, neboť ani nevěděl, jak by vyděrače policii popsal. Popsal také svůj pobyt v ČR a uvedl, že o azyl požádal až v zařízení pro pobyt cizinců, když mu jeho přátelé poradili, že si může o azyl požádat, jinak by mohl delší dobu zůstat právě v zařízení pro pobyt cizinců, neboť advokáti jsou špatní, chtějí jen peníze a nic neudělají. Dříve o azyl nepožádal zejména proto, že nevěřil tomu, že by jej mohl dostat.

Žalovaný předmětnou žádost o poskytnutí azylu zamítl svým výše označeným rozhodnutím ze dne 15. 2. 2005 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, neboť shledal, že ze stěžovatelovy výpovědi je zřejmé, že ačkoliv měl během svého takřka dvouletého pobytu v ČR možnost svobodně a volně se pohybovat a díky tomu, že byl již dvakrát vyhoštěn, vešel do kontaktu se zástupci státních orgánů ČR, této možnosti nevyužil a žádost o udělení azylu podal až v době, kdy se nacházel v Zařízení pro zajištění cizinců B., tedy poté, co převzal již třetí rozhodnutí o správním vyhoštění. Skutečnosti, které v žádosti o azyl uvedl, mu byly známy již dříve a v podání žádosti o azyl mu předtím žádné objektivní okolnosti nebránily, čímž naplnil podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Pro nadbytečnost již žalovaný neposuzoval, zda žadatel splňuje podmínky dle § 13, § 14 či § 91 zákona o azylu, neboť aplikace těchto ustanovení se váže na ustanovení § 12 zákona o azylu.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Plzni odůvodněnou obecnými výtkami proti nesplnění některých náležitostí azylového řízení podle zákona o azylu a zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a námitkou, že dle svého názoru splňoval podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Konkrétněji zde uvedl, že se v případě návratu na Ukrajinu obává, že se stane obětí skupiny, která mu před jeho odchodem vyhrožovala pro jeho politickou orientaci vyjádřenou vylepováním plakátů pro opozičního kandidáta na starostu. Připomněl, že má v ČR přítelkyni čekající dítě, o niž se chce starat.

Krajský soud v Plzni tuto žalobu zamítl shora označeným rozsudkem, když uvedl, že ze skutkových okolností případu vyplývá, že stěžovatel opravdu podal žádost o azyl s cílem vyhnout se hrozícímu správnímu vyhoštění. Žalovaný použil podle krajského soudu přiměřené důkazní prostředky a skutkový stav zjistil dostatečně a nebylo tedy možno shledat vady správního řízení stěžovatelem namítané. Důvody, pro něž stěžovatel žádal o azyl, byly z hlediska ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu irelevantní, navíc zákon o azylu neřeší rodinné vztahy a stěžovatelova přítelkyně není imigrantem ve smyslu § 13 zákona o azylu. Stěžovatelovy obavy z neznámých útočníků jsou pak zcela účelové, neboť stěžovatel svým jednáním nevyjadřoval žádné politické přesvědčení, když plakáty lepil pouze pro peníze, ostatně ani nevěděl, za jakou politickou stranu jím zmíněný politik kandidoval. Stěžovatel navrhoval při ústním jednání důkaz výsledkem své přítelkyně, krajský soud se však rozhodl tento důkaz pro nadbytečnost neprovést, navíc ani stěžovatel sám neuvedl, k čemu by tato svědkyně měla být slyšena. Ze všech těchto důvodů krajský soud posuzovanou žalobu zamítl výše označeným rozsudkem napadeným touto kasační stížností.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel svou kasační stížnost opírá nejprve o tvrzení, že byl na Ukrajině pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu, a proto neměla být jeho žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) tohoto zákona. Toto své tvrzení stěžovatel opírá o popis svého údajného pronásledování na Ukrajině. Tato tvrzení jsou ovšem, jak správně uvedl i krajský soud, nepodstatná, jak vyplývá ze systematiky zákona o azylu, jak byla ve vztahu k posuzovanému problému vyjádřena například v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, sp. zn. 4 Azs 300/2004: *„Byla-li žádost o azyl podána až poté, co bylo rozhodnuto o správním vyhoštění žadatele, a tato žádost byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 325/1999 Sb., nemohou před soudem obstát námitky nesprávného posouzení skutkového stavu věci vztahující se k důvodům udělení azylu.“* S krajským soudem se tedy lze ztotožnit jak v tvrzení, že se vzhledem k situaci, v níž stěžovatel žádost o azyl podával, jedná o tvrzení irelevantní, tak v posouzení, že ani kdyby je nepodával zjevně ve snaze vyhnout se správnímu vyhoštění, nemohlo by na jejich základě být shledáno azylově relevantní pronásledování.

Argumentuje-li pak stěžovatel článkem 65 metodické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, je třeba upozornit za prvé na to, že se nejedná o zákonný dokument, jímž jediné jsou soudy vázány, nýbrž o nezávazný dokument doporučující povahy. Argumentace touto příručkou navíc neodráží rozdíl mezi uprchlictvím, jako objektivním stavem daným situací fyzické osoby, a azylem, jako institutem poskytovaným konkrétním státem na základě jeho úvahy vyjádřené jednak normativně ve vnitrostátních předpisech, v případě ČR tedy zejména v zákoně č. 325/1999 Sb., o azylu, a jednak v individuálním konkrétním rozhodnutí učiněném na základě těchto předpisů zmocněným orgánem, v případě ČR tedy žalovaným. Tyto dva pojmy spolu sice na úrovni faktické obvykle těsně souvisejí, respektive se týkají obdobných osob, jsou nicméně nadále nezávislé a správní rozhodování, jež bylo přezkoumáváno krajským soudem v rozsudku nyní posuzovaném, se týkalo výhradně institutu azylu a řízení podle zákona o azylu. Navíc i tento argument míří pouze do otázky, zda mělo být ve stěžovatelově případě konstatováno pronásledování či nikoliv, tato otázka je však v daném případě irelevantní, jak bylo zdůvodněno výše.

Namítá-li dále stěžovatel, že se krajský soud nedostatečně vypořádal s jeho námitkami proti správnímu řízení, nelze než uvést, že výtky omezené na uvedení části správního řádu a její citace jsou natolik obecné – vzbuzují až dojem formulářovitosti - že nelze ani shledat, v čem by měl být přezkum prováděný krajským soudem podrobnější. Není zejména zjevné, v čem se měl žalovaný dopustit tvrzeného porušení § 47 odst. 3 správního řádu, když z jeho

rozhodnutí je dostatečně jasné, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a na základě kterých právních předpisů rozhodoval.

Ohledně námitky, že v jeho případě měla být shledána překážka vycestování, není zjevné, na základě čeho se stěžovatel domnívá, že by mu na Ukrajině hrozilo v případě návratu ponižující zacházení a administrativní šikana, když v průběhu celého správního řízení nic takového neuváděl. V případě, že je žádost o azyl zamítána jako zjevně nedůvodná, je navíc přezkoumání přítomnosti překážky vycestování namísto pouze tehdy, když žadatel o azyl uvádí důvody, jež by ke shledání této překážky mohly vést na základě aplikační přednosti článku 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (publikované pod č. 208/1993 Sb.). K takové aplikační přednosti však není důvod, když stěžovatel ani neuvádí nic, co by jej mohlo podřadit pod definici uprchlíka ve smyslu této úmluvy. Tento závěr vyplývá jednoznačně z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, sp. zn. 2 Azs 343/2004 (publ. pod č. 721/2005 Sb. SS), kde tento soud uvedl: „*V případě rozporu mezi ustanoveními čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (publikované pod č. 208/1993 Sb.) a § 91 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, má aplikační přednost čl. 33 odst. 1 Úmluvy. Pokud je však zjevné, že konkrétní žadatel o azyl nemůže být uprchlíkem typicky proto, že neuvádí žádnou skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování, není k takové aplikační přednosti důvod, neboť na takovou osobu čl. 33 odst. 1 Úmluvy nedopadá.*“ Vzhledem k tomu, že stěžovatel v průběhu správního řízení a řízení před krajským soudem nic, co by jej pod definici uprchlíka podřadilo, neuváděl, nelze vytýkat krajskému soudu, že tuto možnost blíže nepřezkoumal. Nelze tedy tvrdit, že by žalovaný pochybil, když překážku vycestování ve stěžovatelově případě neposuzoval a neshledal. Stěžovatelova vyjádření k tomu vsutku neposkytla žádný podklad ani důvod, jak bylo vzhledem k jeho problémům vyplývajícím z toho, že si vydělával peníze nočním vylepováním plakátů pro kandidáta jemu neznámé strany, konstatováno výše.

Jak vyplývá ze všech zde uvedených závěrů, patří stěžovatel do mocné skupiny cizinců toužících pobývat v ČR z víceméně soukromých pohnutek, tedy osob spadajících do režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ovšem nesplňujících relativně tvrdší podmínky tohoto zákona, a proto se uchylujících spíše pod imaginární ochranu zákona o azylu. Vzniká tak jakási disparita mezi těmito dvěma zákony v otázce přístupnosti pro jednotlivé cizince, z níž plyne nevhodná nerovnováha ve struktuře cizinců, kteří se do řízení podle těchto dvou zákonů zapojují, přičemž tato nerovnováha neúměrně zatěžuje právě řízení azylové. Stěžovatelova kasační stížnost pak není než odrazem této nerovnováhy.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění některého z namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení, nebyla shledána nedostatečná opora rozhodnutí ve spise a konečně ani nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívající v nesrozumitelnosti.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. května 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu